

Poročilo o sedemnajsti ekskurziji študentov prava na ESČP Strasbourg, 5. in 6. 3. 2014

Letošnja ekskurzija študentov prava v Strasbourg je bila načrtovana in izvedena tako, da sta za nami dva intenzivna dneva predavanj, razprav in obravnav sodb ESČP in udeležencem ni bilo žal, da so se podali na to naporno pot (kakšnih 20 ur vožnje z avtobusom).

Direktor Beneške komisije **Thomas Markert** je uvodoma omenil, da Slovenija ne obremenjuje pretirano komisije (po letu 2000, ko je sprejela mnenje v zvezi z zakonodajnim referendumom o volilnih sistemih in ugotovila, da ni v neskladju z evropskimi demokratičnimi izročili, če parlament sprejme ustavne spremembe v nasprotju z rezultati zakonodajnega referenduma, če so le sprejete ob spoštovanju ustavnorevidijskega postopka), ima pa v njej dobrega člana. Sicer pa se je sprehodil skozi aktivnosti komisije, ki obravnavajo zlasti ustavnopravne probleme s področij parlamentarnega sistema, volitev, pravosodja in ustavnega sodstva v tranzicijskih državah, njene aktivnosti pa segajo daleč prek evropskih meja, še zlasti v zvezi z delovanjem svetovne konference ustavnih sodišč.

Svetovalec Komisarja Sveta evrope za človekove pravice **Lauri Sivonen** (bil je s komisarjem Hammerbergom pred leti na obisku v Sloveniji) je spregovoril o tem, na kakšen način komisar analizira stanje varstva pravic v državah članicah in tudi v Sloveniji, ki jo v kratkem času čaka poglobljen delovni obisk. Omenjal je vprašanje varstva pravic izbrisanih in Romov v Sloveniji in širše. Glede podajanja mnenj ESČP glede posamičnih pritožb, ki jih sodišče obravnava, je ocenil, da je ta aktivnost (uvredena pred nekaj leti s Protokolom št. 14 k EKČP) še bolj v povojih, vendar je komisar zadovoljen glede tega, kako ESČP obravnava njegova mnenja.

Že v avtobusu sta kolegici **Urša Polovška** in **Nina Klemenčič** predstavili primer Rohlena v. Češka republika, ki se nanaša na družinsko nasilje in glede katerega je prišlo do preklica javne obravnave pred Velikim senatom ESČP, ki bi morala biti 5. marca. Zato smo se že v Ljubljani organizirali tako, da smo pripravili simulacijo sojenja v primeru O Keeffe v. Irska pred Velikim senatom ESČP, o katerem je tekla javna obravnava v času lanskoletne ekskurzije, letos pa jo je povzela med vajami Evropskega prava človekovih pravic lanskoletna študentka tega predmeta, kolegica **Ajda Vodnjov**.

Osrednjo vlogo na obravnavi, ki je bila v Palači Sveta Evrope, je imela **Sara Mitrovič** v vlogi sodnice poročevalke, posebne vloge pa so odigrale tudi druge študentke: **Karin Drole** je bila predsedujoča Velikemu senatu, **Maša Markovič** je zastopala pritožnico, **Petra Brvar** pa toženo državo na javni obravnavi, pri izvedbi pa je aktivno sodeloval tudi as. **mag. Nejc Brezovar**, doktorski študent na Pravni fakulteti v Ljubljani. Zanimivo je, da je bila na simulaciji po zanimivi razpravi, polarizaciji stališč (glede tega ali je lahko Irska odgovorna za tisto, kar se je pred 40 leti dogajalo v šoli, ki jo je upravljala cerkev) in glasovanju sprejeta enaka odločitev kot na Velikem senatu ESČP (obsodba ESČP zaradi kršitve 3. člena EKČP) in z zelo podobno obrazložitvijo in celo enako večino (11 za in 6 proti). Po vsebinsko poglobljeni razpravi z nekaj procesnimi zatikanji smo nastope komentirali veleposlanik RS pri Svetu Evrope nj.e. **Damjan Bergant**, njegov sodelavec, zadolžen za spremljanje dela ESČP **Helmut Hartman** in podpisani. Veleposlanik je govoril tudi o vsebinskih in procesnih zapletih, do katerih prihaja v Odboru ministrov pri presojanju, ali so sodbe

ESČP ustrezno izvršene in na podlagi vprašanj študentov tudi o tem, kako poteka tovrstna razprava glede izvrševanja sodbe v zadevi Kurić v. Slovenija (izbrisani).

Matjaž Gruden, ki ni pozabil ponosno omeniti, da je diplomant naše fakultete, nam je predstavil svoje delo v kabinetu generalnega sekretarja Sveta Evrope in odgovarjal na vprašanja v zvezi z aktivnostmi Sveta Evrope zlasti glede krize v Ukrajini. Evropski sodnik **dr. Boštjan M. Zupančič** je v svojem petnajstem predavanju udeležencem ekskurzije (fotografija v priponki, posneta v dvorani, v kateri zaseda veliki senat ESČP) govoril o problemih delovanja tričlanskih odborov, sedemčlanskih sekcij in Velikega senata in posebej o diskurzu oziroma dialogu, ki poteka med evropskimi sodniki. Po njegovi oceni v ESČP popušča tista vrsta diskurza, ki je najbolj spominjala na upoštevanje izročil common law-ja in delovanja sodišč v ZDA in Združenem kraljestvu in je vodila do ustvarjalne razlage EKČP. Prevečkrat iz sodb ESČP izpade kot da se v njih soočajo različni pogledi sodnikov s posamičnimi mnenji, ki so premalo fundirana v prepričanjih, izvirajočih iz temeljnih pravnih načel; sojenje pa je obremenjeno s formalizmom, relativizmom in množico stranskih podrobnosti, ki pogosto prikrijejo temeljni pravni problem, ki ga skriva konkretna pritožba.

Predavanje sodnika **dr. Miodraga Popovića** (sodnica Mirjana Lazarova Trajkovska, ki je doktorirala na naši fakulteti in tradicionalno nagovori študente, je bila tokrat odsotna) je bilo posvečeno vsebinskim in procesnim vidikom 6. člena EKČP (pravično sojenje). V njem se je tradicionalni kontinentalni pristop prepletal s sklicevanjem na precedenčne odločitve, na katere so bili študentje opozorjeni v naprej. K tem sodbam se bomo pri predavanjih in vajah še vračali. Temu predavanju je prisostvovalo tudi nekaj študentov iz ZDA (School of Law, Washington and Lee University), ki jih je vodil prof. Thomas H. Speedy Rice. Na podlagi vprašanj študentov se je pokazalo, da sodnik dr. Popović dokaj optimistično gleda na prihodnost ESČP in je kritičen do nekaterih preveč širokih razlag EKČP v sodbah ESČP.

Udeleženci ekskurzije so pokazali veliko prizadevnost in sposobnost dialoga z najboljšimi poznavalci dela ESČP, tako da je bila ekskurzija tokrat v večji meri tudi ustvarjalni dialog s predavatelji in v manjši meri samo sprejemanje informacij predavateljev.

K uspešnosti ekskurzije pa sta pomembno prispevala tudi kolega **Jan Štefe**, ki je odlično organiziral pot in nastanitev in **Gea Singer**, nekdanja študentka EPČP, ki je pomagala veleposlaniku Bergantu pri organiziranju srečanj v Palači Sveta Evrope in Palači človekovih pravic. Njima in vsem drugim se za pomoč iskreno zahvaljujem.

In še informacija o pripravah na deveto **finale Rubikona**, ki bo 7. maja posvečeno Dnevu Evrope in na katerem bodo poleg naših študentov predstavljali sodbe ESČP tudi tekmovalci z mariborske Pravne fakultete (kolega dr. Jurij Toplak je organiziral izbirno predtekmovanje), Evropske pravne fakultete in Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Pozdrav,

Ciril Ribičič